

Uvnitř a vně –

obsahy, kontexty a prostředí současné výtvarné edukace 11

Environmentální aspekty výtvarné tvorby v prostředí školy a ve veřejném prostoru aneb umělecká výchova uvnitř instituce existenciálně přesahující do vnějšího prostoru 15

Hana Stehlíková Babyrádová

1	Výchova, vzdělání a umění	17
1.1	Socializace jako princip tvorby.....	17
1.2	Princip sebevyjádření a socializace v edukaci.....	18
2	Průnik umění a výchovy jako prostor pro autoedukaci.....	18
2.1	Autonomní a heteronomní princip ve výtvarné výchově.....	18
2.2	Psychologicko-umělecký význam konceptu a environmentu.....	20
3	Realita jako „sociální konstrukt“ a „předmět“ umění a výchovy.....	22
3.1	Přirozené a umělé „idoly“	22
3.2	Proces utváření hodnot a realita školy.....	23
3.3	Formy procesuality ve výtvarné výchově	24
3.4	Socializace jako princip poznávání, tvoření a žití	25
4	Externí vlivy na volbu námětu pro výtvarnou činnost	25
4.1	Exteriorizace námětu	25
4.2	Niterný námět v době relativizace společenských hodnot	26
5	Identita osoby a místa jako námět výtvarného projevu v umění a ve výtvarné výchově	27
5.1	Kořeny identity jako námět výtvarného vyjádření.....	27
5.2	Potřeba a nutnost.....	28

6	Rozvíjení kritického myšlení vůči medializaci výtvarných vyjadřovacích prostředků	28
6.1	Role kritického myšlení ve vizuálním prostředí.....	28
7	Autobiografický námět, prostředí a intrasociální aspekty výtvarné tvorby....	30
7.1	Intrasociální vyjadřování ve výtvarném projevu.....	30
	Závěr: Environment a interdisciplinární kreativita ve výchově a v umění.....	32

Výtvarná tvorba teenagerů ve veřejném prostoru 33

Jana Musilová

1	Svět dnešního teenagera a jeho odraz ve výtvarném projevu adolescentů	35
1.1	Charakteristika teenagera z pohledu ontogenetické psychologie	35
1.2	Období adolescence a výtvarná výchova	36
2	Výtvarná tvorba ve veřejném prostoru v kontextu umění a výtvarné pedagogiky	38
2.1	Veřejný prostor v současném výtvarném umění: jeho sociální a politické aspekty.....	38
2.2	Sociální pohyby v umění a estetika každodennosti	39
2.3	Současná výtvarná pedagogika a zprostředkovávání umění	40
2.4	Funkce výtvarné výchovy a umění v současnosti.....	41
2.5	Kooperace a komunikace v současné výtvarné výchově.....	42
3	Výtvarná tvorba teenagerů ve veřejném prostoru: obsahová a formální stránka	42
3.1	Náměty pro tvorbu ve veřejném prostoru – lokální vs. globální témata.....	42
3.2	Formální stránka tvorby ve veřejném prostoru: streetart, reklama, performance. Formalismus vs. hluboký obsah.....	44
4	Funkční vizuální gramotnost a její místo ve výchovně-vzdělávacím procesu ..	46
4.1	Vizuální gramotnost ve světovém kontextu a v českém prostředí.....	46
4.2	Koncept multi-gramotnosti a multimodality.....	47

5	Výzkum realizovaný na středních školách v Olomouckém kraji	48
5.1	Dotazníkové šetření mezi studenty středních škol	48
5.1.1	Jak studenti středních škol definují pojem umění ve veřejném prostoru.....	49
5.1.2	Středoškoláci a formy jejich setkávání s uměním ve veřejném prostoru	50
5.1.3	Chtějí se středoškoláci sami výtvarně vyjadřovat v městském prostředí?	50
5.1.4	Umělecké realizace v blízkém i vzdáleném prostředí a jejich vnímání studenty středních škol.....	51
5.2	Experimentální výuka a terénní výzkum během výtvarné tvorby středoškoláků ve veřejném prostoru.....	57
5.2.1	Příklady studentských realizací ve veřejném prostoru	58
6	Závěr.....	60

Od identity k edukaci ve výtvarné pedagogice

Lucie Tikalová

1	Identita v období puberty z pohledu psychologie a pedagogiky.....	65
1.1	Pohled psychologie na identitu dospívajícího	65
1.2	Pohled pedagogických věd na identitu studenta v období puberty	66
2	Identita studenta v období puberty a její vliv na výtvarný projev žáka	67
2.1	Charakteristické znaky dospívání a identita dospívajícího	68
2.2	Teenager a jeho vztah ke škole	71
2.3	Specifika výtvarného projevu v období puberty	72
3	Interakce na střední škole a výtvarný projev dospívajících	74
3.1	Základní formy pedagogické komunikace	74
3.2	Výtvarný projev jako prostředek pedagogické komunikace.....	76
4	Výtvarný projev a klima školy.....	76
4.1	Klima školy a školní třídy	76
4.2	Výtvarná tvorba jako součást klimatu školy	78

5	„Neviditelné divadlo“ (výzkum v oblasti pedagogické komunikace dospívajících)	80
5.1	Experiment v pedagogické komunikaci jako součást výtvarné výchovy	80
5.2	Metoda neviditelného divadla	81
5.2.1	Inspirace	81
5.2.2	Příprava na realizaci nového přístupu	81
5.2.3	Realizace metody na střední škole	83
	Závěr	89

Tři kazuistiky autorských výtvarně edukačních projektů s využitím digitální fotografie v procesu získávání sociálních kompetencí 93

Jiří Sosna

1.1	Značně, masově, pandemicky... Fotografie dobývá svět	95
1.2	Uprostřed vizuálního balastu	95
1.3	Jak číst fotografii?	97
1.4	Learning-by-doing	98
1.5	Virtuální prostředí a sociální a personální kompetence	99
2.1	„Sociální“ a „bezkontaktní“ fotografické žánry v tvorbě začínajících fotografů	101
2.2	Bibliografický soupis autorem uspořádaných a vedených workshopů	103
2.3	Výzkumné otázky	107
2.4	Metodologické poznámky	107
2.5	Výzkumné cíle	108

3 Tři vybrané výtvarně edukační aktivity 108

3.1	Všední móda	109
3.1.1	Inspirační zdroje	109
3.1.2	Účel aktivity	109
3.1.3	Návaznost na RVP ZV	109
3.1.4	Další kompetence	110
3.1.5	Cílová skupina	110
3.1.6	Časová náročnost	110
3.1.7	Vybavení k aktivitě	110
3.1.8	Popis aktivity	110
3.1.9	Reflexe	111

3.2	Rekonstrukce dobových fotografií	113
3.2.1	Inspirační zdroje	113
3.2.2	Účel aktivity	114
3.2.3	Návaznost na RVP	114
3.2.4	Další kompetence	115
3.2.5	Cílová skupina	115
3.2.6	Časová náročnost	115
3.2.7	Vybavení k aktivitě	115
3.2.8	Popis aktivity.....	115
3.2.9	Reflexe	116
3.2	Moje sociální role	120
3.3.1	Inspirační zdroje	120
3.3.2	Účel aktivity.....	121
3.3.3	Návaznost na RVP ZV	121
3.3.4	Další kompetence	121
3.3.5	Cílová skupina	122
3.3.6	Časová náročnost	122
3.3.7	Vybavení k aktivitě	122
3.3.8	Popis aktivity	122
3.3.9	Reflexe	122

Závěr	123
-------------	-----

Výtvarná tvorba jako prostředek komunikace u psychicky nemocných klientů centra Gugging: léčba tvorbou, nebo tvorba uměleckého díla?

125

Jana Musilová, Lucie Tikalová

O autorech.....	131
------------------------	------------

Summary	135
----------------------	------------

Bibliografie.....	137
--------------------------	------------

Rejstřík.....	145
----------------------	------------